

Galilea. 153

Litúrgia, pastoral, vida cristiana

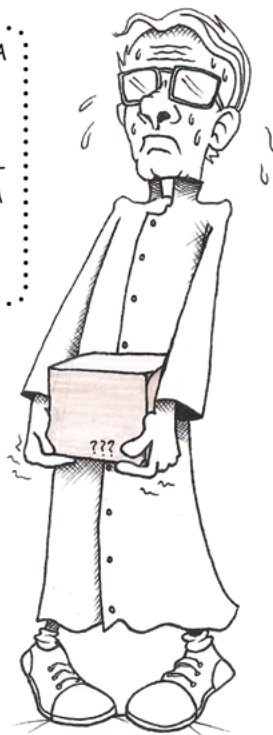
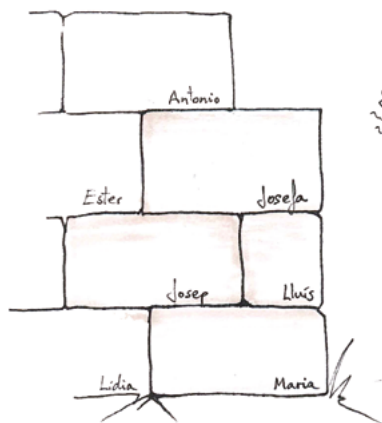
Comunitat viva

Christian Burillo:
«Hem crescut
com a comunitat
i en consciència
que l'Església la
fem plegats».

Número **11**
Gener-Febrer de 2020
4,00 €

SI FALTA L'ENRIC EL FORNER, LA MARIA LA PROGRAMADORA D'APPS, EN FELIP L'ADVOCAT, EN JOSEP JUBILAT DE FA POC, L'ANTONI ESTUDIANT D'INFERMERIA, L'ESTER QUE ACABA ARQUITECTURA, EN LLUÍS EL FRUITER, LA MARGA LA BIBLIOTECÀRIA, LA LAIA LA NETA D'EN CÈSAR... FER ESGLÉSIA ES TORNA UNA CÀRREGA MOOOLT FEIXUGA...

K 19

Sumari:

4

5

6

8

9

10

12

14

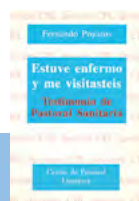

15

16

I al web (<http://galilea153.cpl.es>)

Galilea.153
Litúrgia, pastoral, vida cristiana

Any 3. Número 11
gener-febrer 2020

Edita:

Centre de Pastoral Litúrgica
de Barcelona

Periodicitat:

6 números l'any

Subscripció anual

2019/2020:

En paper: 24,50 €
Online: 18,50 €

Preu d'aquest exemplar:

4,00 €

Direcció:

M. Àngels Termes
maternes@cpl.es

Equip responsable:

Antoni M.C. Canal
José Antonio Goñi
Maria Guarch
Quiteria Guirao
Joan Torra

Consell assessor:

M. del Mar Albajar
Dolores Aleixandre
Elisenda Almirall
Benjitu Bareto
M. Antònia Bogónez
Anna-Bel Carbonell
Cori Casanova
Paula Depalma
Albert Dresaire
Ascentxu Gómez
Manolo Juárez
Jordi Julià
Montserrat Lluveras
Tere Martín
Juan Carlos Pérez
Marta Pons
Mercè Solé

Adreça:

Centre de Pastoral Litúrgica
Nàpols 346, 1r.
08025 Barcelona
Tel. 93 302 22 35
wa: 619741047
cpl@cpl.es

Web:

<https://galilea153.cpl.es/>

Fotografia de la portada:

Mercè Solé

Dibuix plana 2:

Juan Carlos Pérez

Vídeo:

Marta Pons

Seguiu-nos a les xarxes
socials: @CPLeditorial

PARRÒQUIA

COMUNITAT VIVA

En aquest número de *Galilea.153* ens acostem a la parròquia, i cercant un títol per posar a la portada ens ha sortit «comunitat viva».

Sí, **parròquia comunitat viva**, perquè de l'edifici material fet de pedres en volem Església, edifici construït amb les pedres vives que formem la comunitat que celebra i viu la fe. D'aquests dos edificis ens en parlen en Ramón Navarro i l'Anna-Bel Carbonell en els seus articles.

Sí, **parròquia comunitat viva**, perquè cal que sigui el lloc on es visibilitzi la corresponsabilitat, camp on encara hi ha molt per fer, com insinua la Rosa M. Sánchez; perquè molt sovint encara el capellà és l'home-orquestra –expressió que surt més d'una vegada en aquestes pàgines– que ho fa tot, tant al presbiteri com a la comunitat.

Sí, **parròquia comunitat viva**, perquè no totes són iguals i això es fa palès en les diferències entre el món rural i l'urbà... des de les dificultats serioses per cobrir les necessitats bàsiques dels nostres pobles fins a la pluralitat d'esglésies i d'horaris en alguns barris de les nostres ciutats, que fan que pràcticament hi hagi missa a la porta de casa de cadascú, com diu José A. Goñi.

Sí, **parròquia comunitat viva**, perquè és el lloc on es fa efectiva –els articles d'Eloi Aran i d'en Goñi en parlen– la triple tasca encomanada a l'Església: anunci de la Paraula, celebració dels sagraments i servei de la caritat. Dit amb altres paraules, la parròquia evangelitza i fa catequesi, viu la litúrgia i és bona samaritana. Precisament en Josep M. Domingo aborda aquest darrer aspecte fonamental: el de l'acollida als pobres, que demana de la comunitat temps, saber escoltar, empatia...

Sí, **parròquia comunitat viva**, que s'apropa als qui per raó de malaltia o vellesa no poden anar a les celebracions i trobades de la comunitat, tal com es reflecteix en la secció «Tenir cura dels més fràgils».

Aquests són només uns aspectes. En queden d'altres. Si Déu vol tindrem ocasió d'abordar-los. Tot per ajudar que les parròquies siguin comunitats vives, no aferrades i tancades en les quatre parets centenàries, sinó acollidores i obertes a qui s'hi vulgui apropar lliurement, com conclou l'Anna-Bel en el seu article.

I un apunt final. *Galilea.153* vol ajudar les comunitats a viure la litúrgia. De mica en mica i d'una manera senzilla, número a número: les seccions «En l'any litúrgic» i «Les lectures del diumenge» ens acosten al temps litúrgic que estem vivint, mentre que «Entre tot@s» i «Ras i curt» aprofundeixen en temes generals de la litúrgia.

M. ÀNGELS TERMES
maternes@cpl.es

LA PARRÒQUIA, LLOC D'ACOLLIDA, ESPECIALMENT ELS POBRES

JOSEP MARIA DOMINGO, *Sant Feliu de Llobregat*

Un dels serveis més sovintejats que se'ns demana als preveres és acompanyar la pregària per un difunt. D'entre les oracions que la litúrgia ens proposa n'hi ha una que sempre m'ha fet una gran impressió; al final de tot, significant el darrer viatge vers la casa del Pare, la pregària diu:

Que els àngels t'acompanyin al paradís; que, a la teva arribada et rebin els màrtirs i et facin entrar a la ciutat santa de Jerusalem. Que el cor dels àngels t'aculli i tinguis amb Llàtzer, el pobre, un repòs etern.

Voldria destacar que en un moment tan significatiu, les accions que es destaquen siguin: acollida, rebuda, entrar... Com si això hagués de ser una clau d'interpretació del que tota vida aspira a ser.

I encara, la menció especial, a «Llàtzer, el pobre» aquell de la paràbola de Lluc (Lluc 16,19-31) que en vida malvivia, ignorat pel veí ric i que en la mort és acollit al si d'Abraham. La litúrgia proposa que Llàtzer, el pobre, sigui també dels qui acullen els difunts; serem acollits per aquells qui, en vida, hem acollit també. Els pobres ens acolliran.

A partir d'aquí trobo que hi ha unes pistes per mirar les nostres parròquies com a comunitats d'acollida. Sabem que en aquests darrers anys el papa Francesc ha insistit molt en consignes com ara «Església en sortida» o «hospital de campanya». A la seva carta-programa *Evangelii Gaudium* 27 hi ha un resum d'aquesta intenció: *Somnio amb una opció missionera capaç de transformar-ho tot, perquè els costums, els es-*

tils, els horaris, el llenguatge i tota estructura eclesial es converteixi en una llera adequada per a l'evangelització del món actual més que per a la autopreservació...

La primera condició per ser expansius i oberts és ser acollidors. Obrir realment les portes i estar disposats a aquesta transformació de costums, estils, horaris, llenguatge... el Papa diu: tota l'estructura eclesial. Moltes parròquies històricament han fet aquesta funció: presència, portes obertes, centralitat fins i tot geogràfica o urbanística. Feien possible esdevenir un espai d'acollida, de connexió, de creixement per a moltes persones. En el camp concret de la pobresa, Caritas i moltes altres institucions ens han ensenyat a passar de la relació d'ajuda, de la beneficència, a la relació de promoció personal.

Però avui moltes coses canvien i ens cal estar atents. Alguns serveis bàsics són atesos per les administracions, però l'acollida i la relació personal, el promoure i integrar, no estan assegurats. La disminució del nombre de preveres i també dels laics i laiques que poden assumir tasques d'acollida, de servei, fa que tinguem la temptació d'assegurar només un funcionament bàsic, que la maquinària rutlli.

Però la gràcia de la comunitat és la relació personal, les manifestacions d'acollida, l'empatia i la disposició a fer camí junts. I això demana temps i enginy per fer-ho realment operatiu en les actuals circumstàncies. Laics i preveres, junts, hem de fer els passos concrets perquè aquest desig permanent es vagi concretant en el dia a dia.

CULTURA DE LA SALUT I DE VIDA: PASTORAL DE LA SALUT

QUITERIA GUIRAO, *Barcelona*

La fórmula del sagrament de la unció dels malalts

Que per aquesta santa unció i per la seva gran misericòrdia, el Senyor t'ajudi amb la gràcia de l'Esperit Sant;
R. Amén.

Perquè, alliberat dels pecats, et salvi i bondadosament alleugi les teves sofrències.
R. Amén.

Fotografies: Parròquies de Torelló (Bisbat de Vic)

El sentit d'una comunitat cristiana és el de glorificar Déu, celebrar Déu en la nostra vida, i estimar els nostres germans i germanes, siguin a prop o lluny nostre.

Sabem que ens estimem perquè ens cuidem mútuament. Perquè som presents en la vida quotidiana de la comunitat per atendre necessitats i celebrar alegries. L'Església també ens ofereix en la malaltia o per edat avançada moments de cura que rebem amb gratuïtat.

La cura pastoral de les persones malaltes té les seves arrels en Jesús, travessa els segles i és la praxi de l'Església. En aquest sentit l'equip de pastoral de la salut és un do per a tota l'Església. Aquesta és una pastoral humanitària, una pastoral testimonial, gratuïta, caritativa i és una pastoral que reproduïx l'art de relació d'ajuda del mateix Jesús.

L'11 de febrer, coincidint amb la celebració de la Mare de Déu de Lourdes, l'Església universal cele-

bra la Jornada mundial del malalt, instituída per sant Joan Pau II l'any 1993.

Aquest és un bon dia per intensificar el contacte habitual de la comunitat parroquial amb les persones malaltes i tenir-les com a protagonistes en les celebracions. Que l'equip de litúrgia prepari la celebració de l'Eucaristia i el sagrament de la unció amb els agents de pastoral de la salut, els professionals de la salut i catequistes.

Com deia al principi l'Església ens ofereix moments de cura. I el sagrament de la unció va inequívocament unit a la cura pastoral de les persones malaltes.

«Si entre vosaltres hi ha algú que està malalt, que faci cridar els qui presideixen la comunitat perquè l'ungeixin amb oli en nom del Senyor i preguin per ell. Aquesta pregària, feta amb fe, salvarà el malalt: el Senyor el posarà bo i li perdonarà els pecats que hagi pogut cometre» (*Jaume 5,14-15*).

DISSET PARRÒQUIES I UNA SOLA COMUNITAT

MERCÈ SOLÉ, *Viladecans*
Vídeo: Marta Pons, *Terrassa*

Arribo a Oceja, a la Cerdanya francesa, un dilluns feiner. El Pirineu ja està enfarinat i els colors de la tardor llueixen en un dia radiant. Em sorprèn trobar una solemne cercavila. Les autoritats engalanades, amb una banda musical desfilen pels carrers: se celebra el 101 aniversari de la fi de la primera Guerra Mundial. Una celebració que, és clar, ens passa desapercebuda a l'altra banda de la frontera.

Mn. Christian Burillo viu a la rectoria d'Oceja, com a rector d'una, la més occidental, de les 23 «comunitats de parròquies» del bisbat de Perpinyà. Una comunitat que aplega 17 parròquies, en una zona rural i turística molt vinculada, és clar, a la Cerdanya espanyola per la seva història i també per la seva proximitat física, de manera que a l'hivern és més fàcil per a ell arribar-se a Puigcerdà que no pas a Prada de Conflent.

Mn. Christian, que és fill d'un exiliat espanyol, i que va néixer prop de Perpinyà, parla català, castellà i francès i manté la doble nacionalitat i es troba bé en totes dues cultures. Era un treballador del sector de l'automòbil, quan se li va proposar formar-se com a diaca. «El Senyor em va estirar, diu, i vaig acabar sent prevere».

¿Com ha estat aquesta incorporació a la comunitat parroquial?

Vaig arribar a Oceja fa uns cinc o sis anys en el meu primer destí com a capellà. Aleshores hi vivien un parell de capellans, ja molt grans. Un d'ells va morir i l'altre s'ha jubilat. Quan vaig quedar sol, vaig veure que havíem de canviar totalment la forma d'organitzar-nos. Perquè jo anava corrent tot el dia d'un lloc a l'altre i mai no tenia temps d'estar amb la gent ni de conèixer-la. Per tant vaig proposar de fer uns canvis que ens implicaven a tots: dir una única missa, que anirà voltant pels diferents pobles. Al principi, com és natural, vaig trobar-hi algunes resistències, però crec que ara

tothom ho valora positivament, perquè hem crescut com a comunitat i en consciència que l'Església la fem plegats. Només podem anunciar la Paraula del Senyor i viure-la com ell ens mana, si anem plegats.

Aquest creixement es manifesta en el fet que ja no funcionem tant com a capelletes: ens coneixem més, ens sentim nostra la realitat del veí, ens ajudem mútuament.

Però això comporta una organització acurada.

Bé, a totes les parròquies hi ha cartells amb els llocs i hores on celebrem la missa. La gent dels nostres pobles i també els turistes s'han acostumat a consultar la pàgina web, on tot

això està exposat (<http://www.paroissescerdagnesaintroch.com/>), i a més a més... sempre ens quedarà el whatsapp, que és una forma molt assequible de comunicar-nos.

¿Quines altres reorganitzacions heu adoptat?

Potser la més significativa és la dels «equips funerals». En els nostres pobles, continua molt vigent la demanda d'exèquies cristianes, encara que de vegades les famílies no son ja practicants. Per tant, bona part de la meva feina com a prevere era donar-hi resposta, cosa difícil perquè no puc ser a tot arreu. Per això vam decidir tirar endavant un equip de persones que s'ocupen d'atendre l'atenció als familiars dels difunts. Totes elles

han rebut una formació específica del bisbat, disposen d'uns materials pràctics que hem elaborat i es van reunint per compartir encerts i dificultats. Val a dir que en un principi va semblar una novetat difícil de pair, però quan la gent ha vist que ho feien tan bé, tothom ha acabat per acceptar-ho.

¿La gent no ho pot viure com enterraments de primera i enterraments de segona, sobretot en pobles petits?

No. En principi, quan rebem l'avís d'algú que mor, el membre de l'equip que se'n fa càrrec visita la família, a casa o al tanatori, i fa una pregària amb ells. I d'acord amb les característiques del difunt, prepara la celebració, lectures i cants, intentant que la gent s'hi senti reflectida. T'he de dir que ho fan millor que jo, perquè els capellans correm el risc de caure en la rutina. Això sí, sempre fem una benedicció, mai una Eucaristia. Si la gent vol que preguem pel seu difunt a l'Eucaristia, el convidem a participar-hi diumenge, com un fet comunitari. I ens hem endut sorpreses agradables, en aquest sentit, de gent que ha continuat venint.

¿Com vetlleu per la participació litúrgica de la gent?

Intentem que la gent hi sigui present d'una manera activa. Amb els cants, per exemple. A la nostra zona costa trobar bons monitors de cant i seria molt difícil que poguéssiu sortir una petita coral o un grup de músics. Cada any fem una petita publicació dels cants que cantarem durant aquest temps, perquè la gent els tingui a mà. Quan hi ha cants nous, jo, durant les celebracions, a través del mòbil, en poso una versió cantada per donar suport, perquè la gent canta millor

Vaig proposar de fer uns canvis que ens implicaven a tots: dir una única missa, que anirà voltant pels diferents pobles

si pot trobar suport en algú que canti bé. A mesura que veig que el cant es va aprenent, jo vaig reduint el volum de la cançó. És una forma senzilla d'ajudar-nos mútuament a cantar.

¿I els joves?

Procurem anar-los donant protagonisme. És impensable pensar que avui els joves es quedaran asseguts mentre nosaltres els anem explicant coses. Són inquiets i necessiten participar activament en les coses. A missa, els proposo de fer alguna de les lectures o de servir a l'altar, amb alba o sense. No fa gaire vaig proposar a un jove que s'està preparant per al baptisme si volia ajudar-me a missa. Li vaig dir que ja li aniria dient què havia de fer i que no patís, que tots ens equivoquem. Ho va fer molt bé. Quan l'endemà vaig comentar-ho a la seva mare, que té una botiga, em deia: «No ha parlat de res més des d'ahir».

¿Com plantegeu la catequesi?

Tenim tres centres de catequesi, a les tres poblacions més grans (Oceja, Bourg-Madame i Sallagosa). Els nens comencen ben aviat, amb cinc o sis anys. Després fan la primera comunió i més tard continuem fins a la confirmació. Després, a banda de les dificultats habituals, hi ha el fet que molts joves fan el batxillerat a Font Romeu o bé continuen estudis superiors a Toulouse o a Barcelona. A Fran-

ça hi havia el costum de, un parell d'anys després de la primera comunió, fer la «Comunió solemne», que en realitat consistia a fer una professió de fe. Ho mantenim per a les famílies que ho desitgen, però l'accent el posem en el sagrament.

¿I el tema de la immigració com el viviu?

De fet, amb el mateix recel i fins i tot odi que a tot arreu, però la veritat és que quan coneixem la gent de prop, aquests recels desapareixen. Quan et trobes amb algú a qui veus plorar, patir, que està deixat de tots, la cosa canvia molt. L'immigrant passa a ser considerat una persona, un germà, un fill. He de dir que he tingut ocasió d'acompanyar-ne algun que ha patit una malaltia greu, fins a la mort. Perquè tant jo com el capellà de Puigcerdà, mossèn Josep Grau, intentem ser tant presents com podem a l'hospital de la comarca, que és a Puigcerdà, on la nostra feina és ben valorada i on sovint ens fan conèixer persones, de confessions diverses, que agraeixen que els escoltem.

Sou un bon equip, doncs.

Som un equip molt senzill i no gaire estructurat, perquè som pocs. A banda de la comunitat, sé que puc comptar amb Mn. Josep Grau i també amb Carles Llopis, veïns i germans. El Carles s'està preparant per esdevenir diaca per la nostra Cerdanya. Déu ens ha concedit aquesta gràcia: de ser comunitat i de trobar persones que vulguin treballar-hi.

Pots trobar l'entrevista al nostre [canal de youtube!](#)

LA PARRÒQUIA, ON ES TROBEN AQUELLS «VEÏNS ESTRANYS»

ELOI ARAN SALA, *Barcelona*

El terme parròquia prové del grec *par-oikía*, que equival a *veïnatge*, encara que també té una altra connotació en la Bíblia grega dels LXX, on l'Església és considerada com una comunitat estrangera, emigrant o peregrina, tal com es mostra a la Carta de Diognet: «[Els cristians] Habiten en seva pròpia pàtria, però com forasters; prenen part en tot com a ciutadans, però ho suporten tot com estrangers; tota terra és estranya a la seva pàtria, però estan en tota pàtria com en terra estranya».

Des d'aquesta doble perspectiva, i seguint el lema modern de «la forma segueix la funció» cal preguntar-nos: ¿quines són les funcions de la parròquia i quines formes li escauen? Anem a veure-ho prenent com a referència la següent citació: «La naturalesa íntima de l'Església s'expressa en una triple tasca: anunci de la Paraula de Déu (funció kerygmàtica / comunicativa), celebració dels Sagraments (funció litúrgica / celebrativa) i servei de la Caritat (funció diakònica / social). Són tasques que s'impliquen mútuament i no poden separar-se una d'una altra» (Benet XVI. *Deus caritas est* 25).

Bíblia grega dels LXX

Primera traducció al grec de la Bíblia original escrita en hebreu, feta entre els segles III i I abans de Crist

Celebració dels Sagraments (funció litúrgica / celebrativa). L'església parroquial és el lloc visible de l'Església (valgui la redundància), i aquesta pren forma (també olor, ritme o sonoritat) en l'assemblea dominical (*ecclesia* vol dir assemblea). La forma del recinte sacre ha de ser apte per a les celebracions, cercant la participació activa dels fidels, com demanava el Concili Vaticà II. Un cop solucionat l'encaix del mobiliari litúrgic en relació amb els participants es poden plantejar altres aspectes «perifèrics», com ara els espais pels infants, la conveniència d'un cancell o mirador obert al barri, vestíbuls de relació comunitària, etc.

Anunci de la Paraula de Déu (funció kerygmàtica / comunicativa). La parròquia és també «una veu que crida en el desert» metropolitana. Abans que existissin els còmics o els cartells publicitaris, l'Església ja emprava aquests llen-

guatges, adaptats a la seva època, per «donar raó de la seva esperança». La forma d'una parròquia diu d'allò que vol transmetre («El medi és el missatge», diu McLuhan). Una coberta verda o l'ús de plaques fotovoltaïques ens parlen de la cura de la Creació, per exemple.

Servei de la Caritat (funció diakònica / social). La parròquia és també un reflex de la Betània (casa dels pobres) tant estimada pel Crist. La forma de la parròquia ha de tenir quelcom de semblant a l'hostal on el bon samarità deixa la humanitat sofrent... un «hospital de campanya» en paraules del papa Francesc.

En definitiva, la parròquia és un tros de cel clavat al sòl on es fa visible tant la *domus ecclesiae* (la casa de l'assemblea, el veïnatge terrenal) com la *domus Dei* (la casa de Déu, el veïnatge escatològic).

Per treballar en grup

A partir dels textos escrits en blau, ¿creieu que la forma de la nostra parròquia respon a les tres funcions que ha de realitzar?

Fotografies: Eloi Aran, parròquia de Santa Madrona de Barcelona

LES PARRÒQUIES RURALS

ROSA M. SÀNCHEZ I CORNADÓ, *Alforja (Tarragona)*

La parròquia, que havia marcat el pas de la dinàmica local rural, fa anys que ha deixat de fer-ho. El ritme en què es mou la societat, l'accés a un ventall cultural plural, els ritmes i tasques de les persones, l'accés fàcil als mitjans de comunicació i desplaçament, el contacte amb ambients i interessos diversos... ha anat imposant una dinàmica que afecta a tot i a tothom.

Penso que la parròquia en el món rural té els mateixos avantatges i inconvenients que en les viles i ciutats. Ha perdut el protagonisme i la influència que tenia. Com diu el treball de curs del Moviment Cristià de pobles i comarques de Catalunya: «Rurals o urbans, vivim en un sol món».

Mirem, però, la parròquia rural més de prop. La gent més gran conserva encara aquella imatge i funció de la parròquia de tota la vida. La no presència del rector és el punt que marca la pauta del canvi mental. Mentre hi és per l'activitat pastoral i s'allarga en la vida social local, la identitat de la parròquia es fa visible, quan això decau, passa a ser per a molts un reducte del passat.

Les parròquies –en el món més rural comunitats petites– són més tancades i vulnerables a qualsevol esdeveniment. Els canvis freqüents de rector les afecta molt. No és fàcil crear comunitat amb persones que tant es coneixen i a vegades perdre el que ja s'ha creat és perdre massa. Per altra banda el fet de conèixer-se tant pot facilitar les dinàmiques pastorals que construeixen comunitat cristiana.

La pràctica religiosa és baixa. Normalment es mantenen persones que van rebre una formació sòlida després del concili en grups diversos depenent del rector que les va treballar. Cristians que compromesos fermament continuen sent el referent de la parròquia per als altres convilatans. Respectar la presència i servei d'aquestes persones és un punt que considero important donada la poca presència del rector i els vaivens que produeixen els canvis. Freqüenten les parròquies persones de més de 65 anys, molt escassament joves i infants.

Pel que fa als serveis de catequesi, Càritas, preparació de sagraments es mira d'anar cobrint, sovint a nivell de les parròquies que té encarregades el mateix rector, o a nivell interparroquial o arxiprestal. On perdem

més és en l'atenció personal. La imatge del rector amb presses i l'absència de visites domiciliaries fa que la gent ja no hi compti. Així, el contacte amb els que no freqüenten l'església i els nouvinguts també queda pendent. De totes maneres, la parròquia continua essent el lloc d'acolliment per excel·lència.

El no treball per la corresponsabilitat en Església té un preu massa alt. Crec que la parròquia està sotmesa als alts i baixos dels canvis d'època. Malgrat tot, però, persistirà amb mutacions, igual que l'Església, com Església que és.

Voldria, per acabar, presentar el que pot oferir el laic amb missió pastoral, un servei que no té per què ser exclusiu de parròquies rurals, sinó que pot ser molt vàlid en ciutats i barris: persona enviada pel bisbe a servir la comunitat al costat del rector, tot fent de pont pot anar complimentant la tasca de la parròquia de manera discreta, coordinar grups i persones creant corresponsabilitat eclesial, ser presència d'Església on no s'hi arribaria, acompanyar en la formació i pregària, fer-se present a les llars per oferir suport, esperança i amiatat... posant-se al nivell dels altres, donar-los la mà per caminar junts la vida en fe, esperança i caritat. Un servei necessari que potser no pot esperar més.

Fotografia: Antoni M. C. Canal

Un o dos acompanyants al celebrant

O bé, per dir-ho amb llenguatge litúrgic, un o dos acòlits. Almenys, els diumenges i dies de festa. El celebrant, el president de la celebració, no hauria de sortir mai sol a l'altar. L'haurien d'acompanyar sempre un o dos membres de l'assemblea. Per dos motius.

Un, per evitar la sensació de soledat i inconsistència que fa el capellà tot sol al presbiteri, que comporta alhora una sensació d'aïllament respecte al conjunt de l'assemblea. I un altre, per raons pràctiques, com per exemple

per sostenir-li al celebrant el missal, o per portar i tornar les patenes i el calze de la credença a l'altar, i evitar-li al capellà la funció d'home-orquestra (i perdoneu l'expressió) que sovint ha d'exercir. En els països més evolucionats i menys porucs que el nostre, aquesta presència d'acòlits és molt més habitual. I van vestits amb alba, tant si són homes com dones, per mostrar que els laics i laiques també tenen funcions ministerials reconegudes.

Els gestos i les actituds del cos

Els gestos, les actituds del cos, les postures, fins i tot la forma de vestir, són importants perquè reflecteixen externament l'actitud interna amb què es viu la celebració. Cal destacar «l'actitud uniforme del cos, observada per tots els qui participen en la celebració, signe de la unitat dels membres de la comunitat»; cal evitar, per tant, la disparitat i fomentar la unanimitat.

Pel que fa a les postures, les dues fonamentals són drets o asseguts,

segons la importància del moment. La postura d'agenollats es manté per al moment de la consagració, si bé és cert que, per assegurar la unitat de tota la pregària eucarística i evitar la distracció dels fidels, molts prefereixen restar dempeus; el mateix missal preveu diverses situacions en què és millor estar drets. «Però els qui no s'agenollin inclinaran profundament el cap, mentre el sacerdot fa la genuflexió després de la consagració».

Les monicions de la missa

És bo que en determinats moments de la celebració es puguin fer algunes monicions explicatives. Unes ja les indiquen les mateixes rúbriques del missal (abans del Parenostre, invitació a la pau...), que diu el celebrant amb les paraules previstes o unes altres de semblants. Altres està permès que es puguin afegir si es considera adient: introducció inicial, abans de les lectures, abans de la pregària eucarística, abans del comiat. Aquestes monicions pot fer-

les el celebrant, també el diaca o un laic o laica, és a dir el monitor o la monitora.

Són unes «explicacions –amb brevíssimes paraules, molt ben preparades, sòbries i clares– per introduir els fidels a la celebració i perquè l'entenguin millor», molt útils per tant per a la seva millor participació. Es faran des d'un lloc adequat davant els fidels, però no des de l'ambó.

L'ESGLÉSIA I LES PEDRES VIVES

RAMÓN NAVARRO GÓMEZ, *Múrcia*

L'edifici en què els cristians ens reunim per celebrar l'Eucaristia i els sagraments s'anomena «església», i no l'hauríem d'anomenar «temple». Perquè en el cristianisme, el veritable temple on es dona culte a Déu és el mateix Crist, que ha ofert la seva vida per nosaltres a l'altar de la creu, essent alhora sacerdot i víctima. «Temple» també ho som nosaltres, els cristians, que hem rebut l'Esperit Sant pel baptisme i la confirmació, i aquest Esperit actua en nosaltres perquè la nostra vida pugui ser una ofrena agradable a Déu, un permanent acte de culte (cf. *Romans* 12,1).

A l'edifici, en canvi, l'hem anomenat «església», com a tots els cristians, perquè és la casa de la comunitat cristiana. Per això és també la «casa de Déu»; no perquè sigui un lloc sagrat, separat i reservat per al culte i els sacrificis, com el temple de Jerusalem a l'Antic Testament, sinó perquè és la casa d'oració on el poble es reuneix per honrar-lo amb amor, instruir-se amb la seva Paraula i alimentar-se amb els sagraments.

Aquest lloc, per tant, habitat per l'Església, ha de tenir una funcionalitat, és a dir, unes condicions adients per facilitar la participació de l'assemblea litúrgica en la celebració, tal com demanen els principis de la Constitució sobre la litúrgia del Vaticà II (*Sacrosanctum Concilium*), que després van ser desenvolupats per altres documents postconciliars. Coses tan bàsiques com la visibilitat, la il·luminació o l'acústica, i tan complexes com la distribució de l'espai i els llocs litúrgics –altar, seu, ambó, etc.– contribueixen certament a una participació més fructuosa en les celebracions.

Però més enllà de tot el que estem dient, l'església (l'edifici) té un valor de signe. «Aquesta casa ens deixa

entreveure el misteri de l'Església», ens diu la pregària de dedicació amb la qual l'església s'inaugura de forma solemne. L'edifici és un signe de l'Església, que, en la seva disposició, en la seva ornamentació, per mitjà de les seves imatges i en el seu conjunt, ens recorda als qui l'habitarem el que som i el que estem cridats a ser: pedres vives, que entrem a formar part d'una edificació espiritual, l'Església, per poder oferir el sacrifici que agrada a Déu: el de la nostra pròpia vida, en obediència a la seva voluntat, units a Crist, veritable i únic sacerdot (cf. *1 Pere* 2,5).

Llegim, com a conclusió, un fragment del prefaci de la missa de la dedicació de l'Església, que resum admirablement la idea que he volgut exposar: «Vós heu constituït l'Església, com a ciutat santa, edificada sobre el fonament dels Apòstols, que té el mateix Jesucrist per pedra angular, perquè es vagi fent de pedres escollides, animades per l'Esperit, i cimentades per la caritat; en ella vós ho sereu tot per a tots i la llum de Crist hi brillarà per sempre».

Vocabulari: els llocs litúrgics

Altar: lloc d'actualització del misteri pasqual de Crist

Ambó: lloc de la Paraula

Seu: lloc de la presidència en nom i en la persona de Crist

Nau: lloc de l'assemblea dels fidels, que és el cos de Crist

Per treballar en grup

1. En la nostra església, ¿creus que els llocs litúrgics estan prou cuidats i pensats, tant en la funcionalitat com en el seu simbolisme?
2. ¿Creus que en les nostres celebracions es ressalta suficientment l'aspecte comunitari o preval encara una forma individualista de viure la celebració i la fe?
3. ¿Com creus que podríem millorar aquest aspecte en concret?

AGAFATS A UN CAMPANAR

ANNA-BEL CARBONELL, *Sant Cugat del Vallès*

Sé que us semblarà un títol curiós i us preguntareu què hi ha darrera d'ell. No us feu il·lusions, no us parlaré pas de la història dels campanars, sinó de com necessitem seguretats i ens aferrem a allò conegut, fins i tot a un campanar.

Està clar que antigament a cada poble el campanar era l'edifici més alt que servia de referència entre el veïnat i les parròquies, distingint-se la seva silueta des de l'horitzó, a més de ser l'orgull dels vilatans. Les campanes han estat sempre un mitjà de comunicació, doncs servien de rellotge, es tocaven per anunciar celebracions i esdeveniments religiosos i també, en alguns casos, per alertar a tota la població.

Per altra banda cal recordar que l'església parroquial no sols era un edifici religiós sinó que antigament era també una divisió territorial que determinava la pertinença de cada família, depenent d'on visqués, a una parròquia o a una altra, no sols des de l'àmbit religiós sinó també des d'un punt de vista social, cultural, econòmic, etc.

Tot plegat ens parla dels campanars com un tret identitari dels pobles, que acaba definint alhora els seus habitants, i especialment aquells que tenen la capacitat de convocatòria i prèdica, a través de diferents estils de celebració i depenent del carisma del mossèn que aplegava els feligresos. Igual que quasi totes les esglésies tenen un campanar, més gran o més petit, més bonic o més antic, també tenen capelles, i malauradament molts cops floreixen entre els parroquians. Qui no ha vist, en un moment o altre com, tot i ser poc cristià, es formaven petits grups que miraven amb recel la parròquia del barri del costat perquè tenia més «clientela», o perquè els joves o els infants, o els cantaires o la prèdica del rector... ves a saber.

El fet és que en l'actualitat la davallada de parroquians, d'agents de pastoral, de preveres, de catequistes, de feligresos... ha fet que ens obrim més, i que vagin «buscats» tant els feligresos com els preveres fent que el que abans costava tant que era trencar la divisió territorial i llimar diferències, hagi portat a formar equips interparroquials, a compartir el rector, i que la feligresia vagi a missa on més li convingui segons l'horari, a part d'on més li agradi. No ens ser-

virà de res com a poble de Déu continuar aferrats al campanar de la nostra parròquia si aquesta està buida i sense vida. L'espai parroquial ha de mantenir sempre el seu origen, les seves advocacions, està clar! Però no a qualsevol preu.

És evident que només tindrà sentit continuar «agafats a un campanar» com si fos el nostre vaixell insígnia si podem fer sonar les campanes, si acull i obre la casa eclesial a qui es vulgui apropar lliurement, sense tancar en cap moment la porta a ningú. La comunitat eclesial en ple ha de vetllar per continuar transmetent la fe i l'alimentant-la, seguint celebrant el misteri de Jesucrist i, practicant la caritat, tal i com diuen els bisbes de Catalunya en el núm. 3 del Directori de la Parròquia. Som cridats a evangelitzar més des del cor i la proximitat que no pas des de la territorialitat.

Fotografia: Antoni M. C. Canal

LA PARRÒQUIA, ESGLÉSIA DOMÈSTICA

En el llibre dels Fets dels Apòstols trobem la següent descripció sobre la vida de l'Església primitiva:

«Tots eren constants a escoltar l'ensenyament dels apòstols i a viure en comunió fraterna, a partir el pa i a assistir a les pregàries». (Fets 2,42)

Ressalto aquesta cita, perquè hi veig les característiques que haurien de tenir les nostres parròquies avui dia:

- Escoltar la Paraula ensenyada pels seus Testimonis.
- La comunió entre germans.
- La celebració de la fe.
- La constància en la pregària.

Això ens aporta com a fidels:

- L'Alegria de viure i de compartir la nostra fe com a germans.
- El Respecte per part de la comunitat no creient.
- La joia de la Salvació que dona la gràcia divina.

¿Què més podem desitjar de les nostres parròquies?

Senyor, et demano per les nostres parròquies –per la meua parròquia–, perquè realment siguem testimonis del teu Amor i de la teua Paraula, i, moguts per la teva fe, visquem units i compromesos amb el Missatge que Tu ens vas donar:

«Us dono un manament nou:

que us estimeu els uns als altres tal com jo us he estimat.

Així, doncs, estimeu-vos els uns als altres.

Tothom coneixerà que sou deixebles meus

per l'amor que us tindreu entre vosaltres». (Joan 13,34-35).

Amén.

AIGUA, CONVERSIÓ, TRANSFIGURACIÓ...

PAULA DEPALMA, *Madrid*

En aquest espai recordarem els aspectes litúrgics que van del 19 de gener fins a principis d'abril. És a dir, els corresponents als diumenges del temps de durant l'any anteriors a la Quaresma, els cinc de Quaresma i el Diumenge de Rams.

En destaco alguns elements, en quant que difereixen d'anys anteriors.

El tercer diumenge de durant l'any, el dia 26 de gener, se celebrarà el «Diumenge de la Paraula de Déu». Aquest diumenge fou instituït el passat 30 de setembre pel papa Francesc per donar centralitat a la Paraula de Déu enmig de la comunitat. A més a més, serà com el colofó de la «Setmana de pregària per la unitat dels cristians» (del 18 al 25 de gener).

El 2 de febrer celebrarem la Presentació del Senyor i, per tant, saltem el quart diumenge de durant l'any. Aquesta és una de les quatre festes anomenades «festes del Senyor», junt amb la Transfiguració, l'Exaltació de la Santa Creu, i la dedicació de la basílica del Laterà. Aquestes quatre festes, encara que caiguin en diumenge, tenen preferència i les celebrem.

La Quaresma comença aquest any el 26 de febrer, per descomptat, amb el Dimecres de Cendra. El símbol de les cendres indica un temps de conversió i de preparació, d'atenció i de cura, de guariment i d'espera. És un temps en què l'Església proposa almoïna,

dejuni i abstinència, fent referència a la cura i atenció dels altres i a la comprensió de la utilització de les coses sota la norma de l'austeritat compartida, tan important en una societat com la nostra.

Com sempre, en Quaresma, el primer i segon diumenges es llegeix l'evangeli de les temptacions i el de la transfiguració, respectivament. Aquest any llegim la versió de Mateu, ja que som en el cicle A.

Passem després als diumenges tercer, quart i cinquè d'aquest cicle A, en què llegim els textos de sant Joan. Aquests diumenges volen incorporar-nos, tot i que ja som cristians adults de fa temps, en la dimensió catecumenal o d'iniciació cristiana com un nou començament. La lectura de la samaritana (*Joan 4,5-42*) recorda el símbol de l'aigua en la dimensió baptismal i pasqual. Tot seguit, la guarició del cec de naixement (*Joan 9,1-41*) ens presenta el símbol de la llum com a signe també de conversió i d'orientació de les nostres vides a la del Crist. Per últim, la resurrecció de Llätzer (*Joan 11,1-45*) ens recorda que la vida, la nostra i la de tot el que viu, és de Déu i ell mateix ens la torna a oferir en la Pasqua de Jesús.

Finalitzant aquesta etapa, el Diumenge de Rams ens prepara per acompanyar Jesús en el camí cap a la Pasqua, camí difícil i dur però també de nova vida, ja definitiva.

Fotografia: Antoni M.C. Canal

Suggeriments per als cants de cada diumenge o festa al nostre web:

<https://goo.gl/FXg1V1>

En castellà a

<https://goo.gl/Y17Siv>

Temps de durant l'any, cicle A

Del 19 de gener al 23 de febrer de 2020

Quaresma, cicle A

De l'1 de març al 5 d'abril de 2020

Diumenge	Primera lectura	Segona lectura	Evangelí
Segon diumenge 19 gener	T'he fet llum de tots els pobles <i>Isaïes 49,3.5-6</i>	Us desitjo la gràcia i la pau del Pare i de Jesucrist <i>1 Corintis 1,1-3</i>	Mireu l'Anyell de Déu, que pren el pecat del món <i>Joan 1,29-34</i>
Tercer diumenge 26 gener	El poble ha vist una gran llum <i>Isaïes 8,23b-9,3</i>	Que no hi hagi divisions entre vosaltres <i>1 Corintis 1,10-13.17</i>	Jesús anà a viure a Cafarnaüm <i>Mateu 4,12-23</i>
Presentació del Senyor 2 febrer	El Senyor entrarà al seu temple <i>Malaquies 3,1-4</i>	Calia que es fes en tot semblant als germans <i>Hebreus 2,14-18</i>	Els meus ulls han vist el Salvador <i>Lluc 2,22-40</i>
Cinquè diumenge 9 febrer	Esclatarà en la teva vida una llum com la del matí <i>Isaïes 58,7-10</i>	Us vaig anunciar el Crist clavat a la creu <i>1 Corintis 2,1-5</i>	Vosaltres sou la llum del món <i>Mateu 5,13-16</i>
Sisè diumenge 16 febrer	Déu no mana a ningú que faci el mal <i>Siràcida 15,16-21</i>	Déu tenia la saviesa enclosa en el seu pla <i>1 Corintis 2,6-10</i>	Ja sabeu què van dir els antics, però jo us dic <i>Mateu 5,17-37</i>
Setè diumenge 23 febrer	Estima els altres com a tu mateix <i>Levític 19,1-2.17-18</i>	Tot és vostre, però vosaltres sou de Crist, i Crist és de Déu <i>1 Corintis 3,16-23</i>	Estima els enemics <i>Mateu 5,38-48</i>
Primer Diumenge 1 març	Creació i pecat dels primers pares <i>Gènesi 2,7-9; 3,1-7</i>	Ha abundat la gràcia <i>Romans 5,12-19</i>	Jesús dejuna durant quaranta dies i és temptat <i>Mateu 4,1-11</i>
Segon Diumenge 8 març	Vocació d'Abraham, pare del poble de Déu <i>Gènesi 12,1-4a</i>	Déu ens crida i ens il·lumina <i>2 Timoteu 1,8b-10</i>	La seva cara es tornà resplendent com el sol <i>Mateu 17,1-9</i>
Tercer Diumenge 15 març	Dona'ns aigua per a beure <i>Èxode 17,3-7</i>	Déu ha vessat en els nostres cors el seu amor <i>Romans 5,1-2.5-8</i>	Una font brollarà sempre per donar vida eterna <i>Joan 4,5-42</i>
Quart Diumenge 22 març	David és ungit rei d'Israel <i>1 Samuel 16,1b.6-7.10-13a</i>	Ressuscita d'entre els morts i Crist t'il·luminarà <i>Efesis 5,8-14</i>	El cec anà a Siloè, s'hi rentà i tornà veient-hi <i>Joan 9,1-41</i>
Cinquè Diumenge 29 març	Us infondré el meu esperit <i>Ezequiel 37,12-14</i>	L'Esperit de Jesús habita en vosaltres <i>Romans 8,8-11</i>	Jo soc la resurrecció i la vida <i>Joan 11,1-45</i>
Diumenge de Rams 5 abril	No he amagat la cara davant les ofenses <i>Isaïes 50,4-7</i>	Jesucrist s'abaixà. Per això Déu l'ha exalçat <i>Filipencs 2,6-11</i>	La Passió de nostre Senyor Jesucrist <i>Mateu 26,14-27,66</i>

Parròquia: comunitat cristiana viva

JOSÉ ANTONIO GOÑI, Pamplona

Al cercar en el diccionari la definició de parròquia, m'agradaria que hi posés: «Lloc on es reuneix una comunitat cristiana viva a l'entorn d'un prevere, delegat del bisbe per guardar-la en nom seu». Si analitzéssim des d'aquesta perspectiva les nostres comunitats cristianes, moltes no superarien aquest examen, ja que les nostres parròquies són, en moltes ocasions, edificis on un sacerdot celebra l'Eucaristia amb la presència de fidels que hi assisteixen com a estranys i muts espectadors. Però seguim anomenant-les «parròquies» perquè en altre temps compliren els requisits necessaris per ser-ho, tot i que en l'actualitat ja no donen la talla. En els inicis, els cristians es reunien a l'entorn del bisbe en una mateixa i única comunitat. Tanmateix, en augmentar el nombre d'integrants s'anaren disgregant grups de fidels, naixent noves comunitats ateses per preveres en nom del bisbe. ¿Quines característiques hauria de tenir un conjunt de fidels per considerar-lo independent, autònom, i constituir-se en parròquia? Sense cap dubte hauria de comptar amb tres dimen-

sions fonamentals: catequesi/evangelització, caritat i litúrgia. Respecte a aquesta última, que és la que ens concerneix, en la celebració haurien de florir els diferents carismes, presents en l'Església dels orígens ençà: acòlits, lectors, salmistes, cantors, músics, monitors, responsables de l'acollida, etc. I així ser una comunitat en què cadascú fes tot i només allò que li correspon, quedant desterrats els sacerdots que acaparen tots els ministeris actuant com «home orquestra». Això repercutiria en un culte més ben celebrat, més viu, més atractiu, més evangelitzador. Posar això en pràctica significaria que no en tots els llocs on hi hagi cristians s'ha de celebrar l'Eucaristia, sinó que, si no es compleixen els requisits pertinents, s'haurien d'unir a un altre grup de cristians. Recordem com, en les prescripcions per menjar l'anyell pasqual se senyala que «Si una família és massa petita per menjar-se'l, que s'ajunti amb els veïns més pròxims» (*Èxode 12,4*). Per això, així com en l'antiguitat s'anaren disgregant les comunitats al convertir-se en autònomes, ara en haver deixat de ser autònomes

s'haurien d'anar unificant en una única comunitat que complís amb els requisits esmentats. Posar això en pràctica significaria que els diumenges no hi hagi missa en tots els pobles, en tots els barris, a «la porta de casa» de cadascú. I que, per altra part, disminueixi la pluralitat d'horaris de misses en una mateixa parròquia, la finalitat de la qual cosa és facilitar l'acompliment del precepte dominical, però desfigura l'autèntic sentit de l'única comunitat reunida. En definitiva, disminuiria el nombre de parròquies «mediocres», que simplement subsisteixen, per guanyar en parròquies «autèntiques», fruit de la unió de forces disperses.